

Weerstandsvermogen en risicobeheersing (1)

Inleiding

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat de normale bedrijfsvoering wordt aangetast. Het geeft aan hoe robuust de financiële positie is. Door aandacht voor het weerstandsvermogen kan voorkomen worden dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigingen.

Beleid

Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en risico's is in hoofdlijnen vastgelegd in de op 28 mei 2015 vastgestelde nota Risicomanagement en weerstandsvermogen (INT-14-14087). Hierin is aangegeven dat het college een ratio nastreeft die overeenkomt met waarderingscijfer C in de onderstaande tabel.

Waarderingscijfer	Ratio	
	weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Daarnaast wordt er in deze paragraaf ingegaan op de financiële kengetallen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De raad beschikt over middelen om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden. Het gaat hierbij om de algemene reserve, bestemmingsreserves, verwachte winst grondexploitatie, post onvoorzien, onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves. Voor de berekening van de weerstandscapaciteit van Beverwijk worden, net als voorgaande jaren, de algemene reserve, de reserve decentralisaties en verwachte winst grondexploitaties opgeteld.

Algemene reserve

De algemene reserve wordt opgenomen op basis van de verwachte stand ultimo 2018. De stand ultimo 2018 dient als buffer voor de risico's die zich gedurende 2019 kunnen voordoen. De toelichting op de hoogte van de algemene reserve staat in de samenvatting van dit boek en bij de toelichting op de balans.

Bestemmingsreserve decentralisatie sociaal domein

Het uitgangspunt is dat de lasten van de decentralisatie sociaal domein gedekt worden door de baten uit de algemene uitkering van het sociaal domein. Overschotten en tekorten op jaarbasis worden verrekend met de bestemmingsreserve decentralisaties. Risico's in het

sociaal domein worden opgevangen door deze bestemmingsreserve waardoor deze bestemmingsreserve wordt meegenomen in het weerstandsvermogen.

Verwachte winst grondexploitaties

Beverwijk kent drie actieve grondexploitaties met per saldo een verwachte positieve netto contante waarde per 1/1/2019 van €4,2 mln. Over de winsten uit de grondexploitatie geldt een plicht tot het afdragen van vennootschapsbelasting (VpB). Na aftrek van de VpB resteert een verwachte contant gemaakt eindopbrengst van €3,1 mln. Het positieve saldo van de grondexploitaties wordt gebruikt om de weerstandsparagraaf mede te bepalen.

Berekening weerstandscapaciteit

	<i>bedrag</i>
Beschikbare weerstandscapaciteit	(x €1.000)
Algemene reserve (verwacht ultimo 2018)	11.758
Bestemmingsreserve decentralisaties (verwacht ultimo 2018)	3.942
Netto contante waarde opbrengst grondexploitaties (peildatum 31-12-2018) na VPB.	3.161
Totaal	18.861

Risico-inventarisatie

Algemeen

Een risico is de kans op het optreden van een gebeurtenis die een negatief gevolg met zich mee kan brengen. Voor het weerstandsvermogen is het relevant om de risico's te inventariseren waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (bijvoorbeeld door risico's te voorzien of te verzekeren). In deze paragraaf worden de meest relevante risico's voor de gemeente Beverwijk uiteengezet.

Exploitatierisico's

De exploitatierisico's worden berekend op basis van de vastgestelde nota Risicomanagement en weerstandsvermogen. Daarnaast zijn er een aantal specifieke exploitatierisico's, welke hieronder worden toegelicht.

Gemeentefonds (1)

Het gemeentefonds is gebaseerd op de Rijksbegroting waaruit de gemeenten jaarlijks een algemene uitkering (AU) krijgen. Deze AU kent een aantal onzekere factoren. De belangrijkste hiervan zijn de ontwikkeling van de rijksuitgaven en de economische ontwikkeling van Nederland. De voeding van het gemeentefonds is gekoppeld aan de rijksuitgaven, de zogenaamde normeringsystematiek. Er is sprake van een algemeen risico omdat de omvang van het gemeentefonds jaarlijks daalt en stijgt met de rijksuitgaven en bovendien wordt beïnvloed door wijziging in taken van gemeenten.

Bij de uitwerking van de meicirculaire is het effect van de bevoorschottingregeling van het btw-plafond volledig afgeraamd. De afgelopen periode is er vanuit het rijk en de provincie (als toezichthouder) extra informatie gegeven.

Tot en met 2018 is de ruimte onder het BCF-plafond, bij wijze van voorschot, onderdeel van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Bij de meicirculaire is aangegeven dat er met ingang van 2019 in de circulaire geen rekening meer gehouden wordt met bevoorschotting via de algemene uitkering. Tot en met 2018 was de voorschotregeling, als onderdeel van de algemene uitkering, een structureel dekkingsmiddel in de (meerjaren)begroting.

De provincie geeft aan dat het bedrag van 2019 voor 100% mag worden geraamd als inkomsten, omdat ieder percentage arbitrair is. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe stelt het college voor om 50% van het bedrag te begroten.

De aannahme dat 50% van de ruimte in het BCF fonds toegevoegd wordt vormt een risico voor de begroting. Immers als deze ruimte er niet blijkt te zijn, dan valt de AU lager uit. Daarom is deze 50% als risicobedrag meegenomen. Het risico is daarmee €500 dzd.

Drie kalenderjaren na dato wordt de werkelijke AU pas definitief vastgesteld. Hierdoor kunnen gedurende het jaar de nodige verrekeningen uit voorgaande jaren plaatsvinden. Daarnaast wordt de AU voor het nieuwe jaar berekend op basis van geschatte eenheden.

De werkelijke uitkering kan dus in positieve of negatieve zin afwijken van de prognose. Daarom wordt het risico van het gemeentefonds met uitzondering van BCF risico op PM gezet.

Gemeentelijke garantstellingen (2)

Gemeente Beverwijk stelt zich garant voor leningen van diverse instellingen en kan aangesproken worden voor tekorten bij gemeenschappelijke regelingen. Op het moment dat de financiële situatie verslechtert bij instellingen en gemeenschappelijke regelingen kan dit financiële gevolgen hebben voor de gemeente. Er wordt dan een beroep gedaan op de gestelde garanties door de gemeente. Om het risico zo veel mogelijk te beperken staan hier in veel gevallen contragaranties van waarborgfondsen en activa van corporaties en stichtingen tegenover. Er zijn geen signalen bekend dat risico's op dit gebied zich gaan voordoen. Het risico wordt, mede gegeven de aanwezige waarborgen, geschat op €0.

Open einderegelingen (3)

Bij open einderegelingen kan door onvoorziene groei lastenstijging optreden bij toename van het aantal aanvragen. In het bijzonder het recht op bijstand vormt een risico voor de begroting. De gemeente kan bij een onverwacht tekort een beroep doen op een vangnetuitkering over dat jaar. Dit is echter pas mogelijk indien het tekort in dat jaar meer dan 5% van het toegekende budget bedraagt. 5% van het huidige budget is ca. €750 dzd. Voorgesteld wordt een risicobedrag aan te houden van €750 dzd.

Liquiditeit, renteresultaat (4)

Het renteresultaat is structureel gedekt in de begroting op basis van de meest recente liquiditeitsprognose. Het college monitort de ontwikkeling en voortgang van de geplande investeringen continu en blijft scherp op mogelijke andere acties om het liquiditeitsoverschot terug te dringen. Dit binnen de kaders van het Treasurystatuut (vastgesteld op 19 maart 2015). Risico's die van materiele invloed zijn op het renteresultaat worden geschat op €0.

Decentralisaties (5)

Hoewel in de meerjarenraming de geactualiseerde prognoses voor de decentralisaties zijn opgenomen, blijven er onzekerheden bestaan die mogelijk invloed hebben op de begroting. De verwachting is dat de aanpassingen van de rijksbijdragen voor jeugdzorg en Wmo begeleiding vanaf 2018 beperkt zullen zijn. Vanaf 2019 gaat het integreerbare deel van de integratie uitkering sociaal domein (IUSD) op in de algemene uitkering en gaat daarmee deel uitmaken van de trap-op-trap-af systematiek. De lasten in de begroting worden vanaf 2019 op verwachte lasten geraamd, en niet meer op basis van de integratie-uitkering sociaal domein.

Diverse ontwikkelingen in de komende jaren in de decentralisaties hebben een (niet kwantificeerbaar) risico, bijvoorbeeld de aanzuigende werking van de invoering van het abonnementstarief en de aanpassing op het bepalen van het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet. Welke structurele gevolgen deze ontwikkelingen hebben, is nog niet in te schatten.

Met de regiogemeenten is een vereveningsafspraken gemaakt voor de zorgkosten van de jeugdwet. Deze afspraak loopt tot en met 2018. Voor 2019 en verder moet een nieuwe keuze gemaakt worden over de verevening.

IJmond Werkt! heeft een sluitende meerjarenraming gepresenteerd. De exploitatie van IJmond werkt! staat echter wel onder druk. Het risico is daardoor dat er mogelijk een bijdrage vanuit de bestemmingsreserve moet komen in het geval van onverhoopte tegenvallende resultaten bij IJmond Werkt!.

In de “Beantwoording op motie 22, inventarisatie structurele en niet structurele financiële risico’s in het Sociaal Domein” (UIT-18-38316) worden de risico’s verder besproken.

De financiële risico’s worden gedekt door de bestemmingsreserve 3D (decentralisaties).

Vermakelijkhedenretributie (6)

Met ingang van 2016 wordt de vermakelijkhedenretributie opgelegd per reguliere bezoeker. Tegen de opgelegde aanslagen vermakelijkhedenretributie is bezwaar gemaakt. Het risico maakt onderdeel uit van de exploitatierisico’s.

Planschade als gevolg van bestemmingsplan Kagerweg (7)

Er is een verzoek ingediend om vergoeding planschade die zou zijn geleden als gevolg van het vaststellen van bestemmingsplan Kagerweg. De claim bedraagt €3,1 mln (+ wettelijke rente). Een onafhankelijk adviesbureau heeft geadviseerd om de claim af te wijzen omdat er geen planologisch nadeel ontstaat. Op basis van het uitgebrachte advies is de claim afgewezen, hier is echter bezwaar tegen gemaakt. De rechtbank Noord-Holland heeft in april 2017 uitspraak gedaan maar beide partijen zijn hiertegen in hoger beroep gegaan. Beide hoger beroepen zijn nog aanhangig bij de afdeling bestuursrechtspraak. Voor de berekening van de weerstandscapaciteit moet een risico inschatting worden gemaakt. Het risico wordt geschat op 50%.

Vennootschapsbelasting (VpB) grondexploitaties (8)

Op 1 januari 2016 zijn overheidslichamen, waaronder gemeenten, belastingplichtig geworden voor de VpB. Voorheen waren gemeenten vrijgesteld van VpB, zo ook de gemeente Beverwijk. De nieuwe wetgeving beoogt niet alle activiteiten van gemeenten in de heffing (20-25%) te betrekken, maar slechts die activiteiten waarmee gemeenten deelnemen aan het economisch verkeer en daarmee winst behalen of in concurrentie treden met de private sector.

Naar verwacht is het te betalen bedrag aan VpB op de grondexploitaties van de gemeente Beverwijk op korte termijn beperkt, omdat de verkoopopbrengst nagenoeg gelijk zal zijn aan de waarde (fiscale kostprijs van de grondexploitaties) op de fiscale balans. Er zal dan vrijwel geen sprake zijn van fiscale winst. Dit zal wijzigen naarmate meer opbrengsten gerealiseerd worden. Gezien de huidige stand van zaken is het nog te vroeg om een (betrouwbare) schatting te maken van de over 2019 te betalen VpB inzake grondexploitaties.

Vennootschapsbelasting (VpB) overige activiteiten (9)

Naast de grondexploitaties van de gemeente Beverwijk, kunnen ook andere activiteiten in de heffing van VpB worden betrokken, indien wordt voldaan aan de eisen voor VpB-plicht. Er bestaan (landelijk) nog enkele onduidelijkheden omtrent de effecten van bepaalde fiscale grondslagen op belastingplichtige activiteiten. Een voorbeeld hiervan is de hoogte van het rentepercentage dat gebruikt wordt voor verschillende fiscale posten in de fiscale jaarrekening. Beverwijk onderzoekt wat de effecten en gevolgen zijn voor de VpB-plicht. Het is vooralsnog onduidelijk of en hoeveel VpB betaald moet worden over overige activiteiten. In de risicoparagraaf wordt uitgegaan van een risicobedrag van €0.

Verleggen hoogspanningskabels (10)

Gemeente Beverwijk heeft een verschil van inzicht met TenneT over de kostenverdeling voor het verleggen van hoogspanningskabels. De vordering van Tennesse op de gemeente bedraagt ca. €140 dzd en die van de gemeente op Tennesse bedraagt ca. €57 dzd. De totale omvang van het geschil bedraagt ca. €197 dzd. Er zijn door de partijen nog geen gerechtelijke

stappen ondernomen om openstaande bedragen te innen. Indien de partijen niet tot overeenstemming komen kan een gerechtelijke uitspraak bepalen welke partij de kosten draagt. Het eventuele risicobedrag maakt deel uit van de totale exploitatierisico's.

Uittreding Uitgeest uit Gemeenschappelijke regelingen (11)

Gemeente Uitgeest is ambtelijk gefuseerd en maakt onderdeel uit van de BUCH gemeenten. Omdat Uitgeest participeerde in verschillende gemeenschappelijke regelingen in IJmond verband zal Uitgeest waarschijnlijk (gedeeltelijk) uittreden uit deze gemeenschappelijke regelingen. Het gevolg is dat per uittreding beoordeeld wordt wat de schade van de achterblijvende gemeenten is. Bij uittreding is veelal afgesproken in de gemeenschappelijke regelingen dat achterblijvende gemeenten geen schade mogen ondervinden. Daarom is het risico op €0 gezet.

Ontwikkeling fiscaliteit straatparkeren (12)

Al enige tijd is er een juridisch dispuut over de vraag of gemeenten btw moeten afdragen over de parkeerinkomsten aan de openbare weg. In november 2016 heeft de rechtbank van Gelderland bepaald dat het achterwege laten van de btw-heffing bij betaald parkeren op straat tot concurrentievervalsing leidt. Om de concurrentievervalsing op te heffen moet de gemeente naar het oordeel van de rechtbank voor de gelegenheid geven tot straatparkeren als ondernemer worden aangemerkt en een factuur met BTW uitreiken. Deze uitspraak staat haaks op een uitspraak van mei 2016 van Hof Arnhem-Leeuwarden waarin werd geoordeeld dat straatparkeren en parkeren achter een slagboom geen soortgelijke diensten zijn die met elkaar concurreren. Tegen deze uitspraak is hoger beroep aangetekend.

De Advocaat Generaal van de Hoge Raad heeft in september 2017 geadviseerd de gemeentelijke parkeerbelastingen btw-plichtig te maken omdat de gemeentelijke voorzieningen concurreren met de bedrijven. Het advies van de Advocaat General wordt vaak opgevolgd door de Hoge raad. Indien de Hoge Raad het advies van de Advocaat Generaal overneemt en oordeelt dat de overheid als ondernemer wordt aangemerkt betekent dit dat er over de opbrengst van het straatparkeren btw moet worden afgedragen. Verder bestaat de kans dat er ook VpB moet worden afgedragen over deze activiteit als de overheidstakenvrijstelling niet langer van toepassing is.

In de begroting van 2019 is €1.045 dzd aan inkomsten opgenomen voor straatparkeren en hiervan zou €181 dzd als btw moeten worden afgedragen. Het is aan de Hoge Raad en/of de regering om te bepalen vanaf wanneer het effect zal optreden; vanaf de datum van het arrest of met terugwerkende kracht. De btw betreft Europese btw-regelgeving en een oordeel van de Hoge Raad inzake straatparkeren en btw kan ook fiscale gevolgen hebben voor andere lidstaten en de verschuldigdheid van VpB. Gelet op deze Europeesrechtelijke dimensie kan het nog jaren duren voor er een uitspraak komt. Gezien de verwachting dat het nog jaren gaat duren voordat er meer duidelijkheid is, wordt het risico op €0 geschat.

Indien er een uitspraak komt die duidelijk aangeeft dat gemeenten btw moeten gaan heffen en/of er VpB moeten gaan afdragen zal het college met dekkingsvoorstellen komen om de effecten te dekken. Het college zal hierbij meerdere dekkingsopties aan de gemeenteraad voorleggen.

Algemene verordening gegevensbescherming (13)

In mei 2018 wordt de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) ingevoerd. Dit betekent: versterking en uitbreiding van de privacyrechten, meer verantwoordelijkheden voor organisaties die persoonsgegevens verwerken en bij overtreding van de AVG boetes die kunnen oplopen tot €20 mln. Dit betekent dat het niet op orde hebben van de privacymaatregelen forse risico's met zich meebrengen. Het college stelt alles in het werk om AVG-proof te zijn. Zo worden alle kernprocessen geanalyseerd op (digitale) veiligheid en privacy om noodzakelijke maatregelen te treffen. Ook met samenwerkingspartijen worden overeenkomsten gesloten met afspraken over gegevensverwerking en aansprakelijkheid. Ondanks de genomen maatregelen zal het risico op overtreding van de AVG en een

eventuele boete blijven bestaan. De komende tijd zal uitwijzen hoe dit in praktijk zal uitpakken. Geschat wordt dat een eventuele boete snel enkele tienduizenden euro's zal bedragen. Het eventuele risicobedrag maakt deel uit van de totale exploitatierisico's.

Bluswatervoorzieningen (14)

Naar aanleiding van een aantal grote branden/incidenten, waarbij het aanleveren van bluswater een probleem opleverde in de regio Kennemerland, is in 2015 onderzoek gedaan door de VRK naar de bluswatervoorziening in de gehele regio. Daarbij is gebleken dat er een groot tekort is aan beschikbare brandkranen en waterwinpunten. De VRK heeft hiervoor een businesscase met een tweetal oplossingsrichtingen nader uitgewerkt. De gemeenten hebben deze beoordeeld en hebben de behoefte uitgesproken aan een uitwerking met informatie die gericht is op de specifieke situatie per gemeente. Ook is een uitwerking van andere scenario's van verdeling van de kosten nog nodig. De gemeenten dienen nu eerst een vertaalslag te maken naar de lokale situatie. Afhankelijk van de te maken keuzes om problematiek rondom de bluswatervoorziening op te lossen zijn investeringen nodig. Dit kan leiden tot een hogere bijdrage aan de VRK, de omvang hiervan is nog onzeker. Het eventuele risicobedrag maakt deel uit van de totale exploitatierisico's.

Precario nutsleidingen (15)

Voor de jaren 2015, 2016 en 2017 is na onderzoek gebleken dat aanslagoplegging voor 1 nutsbedrijf noodzakelijk is. De rechtsmiddelen tegen deze aanslagopleggingen zijn aangewend, met uitzondering van 2017. Dit betekent dat de aanslagopleggingen voor 2015 en 2016 nog herroepelijk zijn en dat er nog een integrale heroverweging zal moeten plaats vinden voordat de gang naar de rechter openstaat. Indien de aanslagoplegging onrechtmatig zou blijken te zijn heeft dit tot meest vergaande consequentie dat 2015 en 2016 niet opgelegd kan worden en dat dit ook voor de jaren vanaf 2018 tot en met 2021 geldt. Vanaf 2022 is oplegging wettelijk verboden. Het bedrag dat hiermee gemoeid is naar schatting jaarlijks €380 dzd. Het risico maakt onderdeel uit van de exploitatierisico's.

Overige geschillen (16)

De gemeente Beverwijk is verwickeld in enkele geschillen met derden, de aard van de geschillen is divers. In deze paragraaf wordt daar geen verdere duiding aangegeven om de positie van de gemeente niet te schaden. Het risico van deze geschillen is dat gemeente aangesproken kan worden op geleden schades door derden en/of bepaalde vorderingen niet kan innen. Voor zover hiervoor geen voorzieningen zijn getroffen wordt in deze paragraaf rekening gehouden met een risicobedrag. Het maximale risico op schade vanwege deze geschillen wordt in geschat op €500 dzd.

Uitbreiding btw-vrijstelling sport (17)

Door aangepaste regelgeving op het gebied van btw is de btw-vrijstelling voor het gelegenheid geven tot sport verruimt. Dit leidt ertoe dat de gemeente bij ongewijzigd beleid geen btw meer kan terugvragen bij de belastingdienst. Ten tijde van het opstellen van deze begroting wordt onderzocht op welke wijze de 'btw-schade' zoveel mogelijk beperkt kan worden. Het mogelijke risico is daarom lastig in te schatten, gebaseerd op de gegevens die nu beschikbaar zijn wordt het risico ingeschat op €75 dzd voor 2019. Het risico maakt onderdeel uit van de exploitatierisico's.

Berekening exploitatierisico's

Naast de hiervoor genoemde specifieke risico's wordt conform de nota weerstandsvermogen en risicomanagement rekening gehouden met een risicobedrag op basis van de totale lasten. De exploitatierisico's bedragen €4,1 mln en worden als volgt berekend;

Totale lasten (inclusief stortingen in de reserves) × financieel gevolg van 10% (conform de nota weerstandsvermogen en risicomanagement) × kans van 33% (schatting kans van optreden).

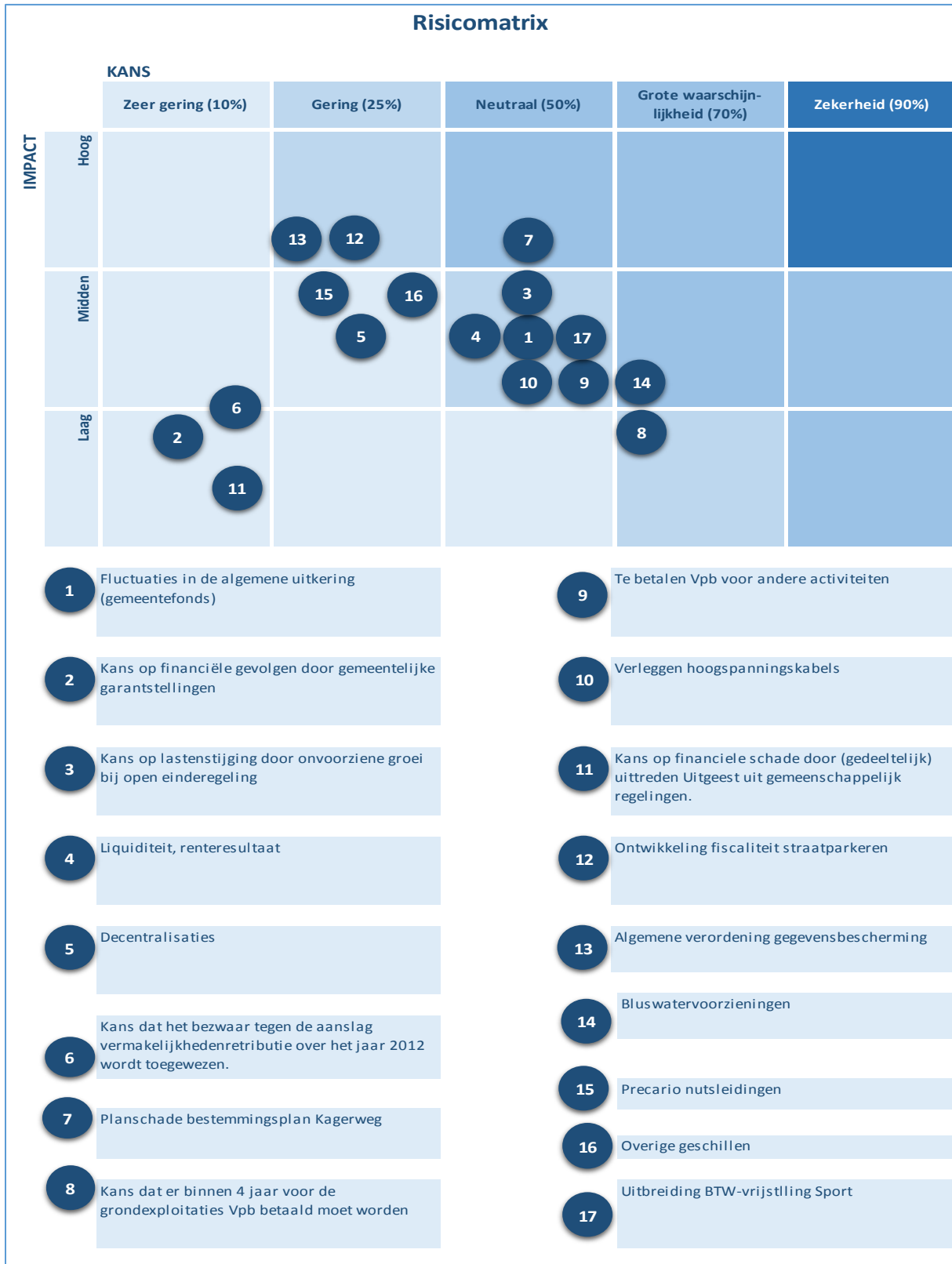
Risico's in grondexploitaties

Het risicobedrag voor de grondexploitaties is conform systematiek van het concept meerjarenplan (MJP) bepaald. Dat betekent dat het risicobedrag gelijk is aan de hoogste boekwaarde binnen de looptijd van de grondexploitaties. Hierdoor is er een risicobedrag van €5,0 mln terwijl de verwachting is dat de grondexploitatie winstgevend zijn. Het risico dat meeweegt in de totale weerstandsratio betreft de risico's in de grondexploitaties minus de stand van de bestemmingsreserve.

GreX	Risico bedrag (x €1.000)
GreX Binnenduin	4.622
GreX Plantage	311-
GreX Convenantlocaties	696
Totaal (A)	5.006
Bestemmingsreserve grondexploitaties (B)	4.111
Risico's grex - bestemmingsreserve (A-B-C)	895

Risicomatrix

In de nota 'risicomanagement en weerstandsvermogen' is aangegeven dat de risico's gevisualiseerd worden in een risicomatrix. In deze matrix zijn de risico's verdeeld naar de kans dat ze zich voordoen en welke impact de risico's hebben.

Bepaling benodigd weerstandsvermogen

De risico-inventarisatie leidt tot het volgende benodigde weerstandsvermogen

	bedrag (x €1.000)
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	
Algemene uitkering (1)	500
Open einderegelingen (3)	750
Planschade bestemmingsplan Kagerweg (7)	1.550
Diverse geschillen (15)	500
Exploitatierisico's	4.100
Risico's grex - bestemmingsreserve grex (12)	895
Totaal benodigde weerstandscapaciteit:	8.295

De ratio weerstandsvermogen bedraagt

Ratio weerstandsvermogen	
Beschikbare weerstandscapaciteit (x €1.000)	18.861
Benodigde weerstandscapaciteit (x €1.000)	8.295
Ratio weerstandsvermogen	2,27

Financiële kengetallen

Het is verplicht (conform het BBV) om onderstaande financiële kengetallen op te nemen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement.

1. Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
2. Solvabiliteitsratio
3. Kengetal grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Woonlasten ten opzichte van landelijk gemiddelde

- **Ad 1.** Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. Een goed kengetal om de hoogte van de schulden van een gemeente te beoordelen is de netto schuld als aandeel van de inkomsten, de netto schuldquote. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van het doorlenen van gelden wordt de netto schuldquote zowel in als exclusief doorgeleende gelden weergegeven.
- **Ad 2.** De solvabiliteitsratio geeft inzicht in hoeverre de gemeente in staat is om haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.
- **Ad 3.** Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.
- **Ad 4** Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Hiermee wordt er inzicht gegeven in de structurele ruimte of het structurele tekort van de exploitatie.
- **Ad 5** Het BBV geeft aan dat dit kengetal gerelateerd moet worden aan landelijk gemiddelde tarieven. Een gemiddelde geeft meer inzicht in de betekenis van de belastingcapaciteit voor de financiële positie dan wanneer dit gerelateerd wordt aan een maximaal te heffen tarief. De belastingcapaciteit is gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing).

Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

	Begroting 2022	Begroting 2021	Begroting 2020	Begroting 2019	Primaire Begroting 2018	Rekening 2017	Rekening 2016	Rekening 2015	Rekening 2014	Rekening 2013
Netto schuldquote	38%	44%	48%	51%	59%	59%	63%	71%	79%	68%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	24%	30%	34%	38%	44%	45%	49%	57%	63%	68%
Solvabiliteit	30%	28%	26%	25%	23%	23%	26%	26%	22%	20%
Kengetal grondexploitatie	-4%	-2%	-2%	-1%	2%	2%	3%	5%	4%	
Structurele exploitatieruimte	1%	2%	1%	1%	2%	2%	0%	0%	5%	
Woonlasten tov landelijk gemiddelde (belastingcapaciteit)	99%	99%	99%	99%	98%	99%	99%	97%	96%	

De kengetallen onder de nummers 1 tot en met 5 dienen gezamenlijk bekeken te worden om tot een beoordeling te komen. De provincie heeft aangegeven (zie brief IN-15-25253) dat zij de signaleringswaarden hanteert die in de stresstest van de 100.000+gemeenten staan. De signaleringswaarden staan in onderstaande tabel. Hierbij is categorie A het minst risicovol en categorie C het meest risicovol. Met groen is aangegeven in welke categorie Beverwijk valt, met de uitkomsten op basis van de jaarrekening 2017.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote, zonder correctie doorgeleende gelden	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote, met correctie doorgeleende gelden	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	Begr>0%	Begr=0%	Begr<0%
Woonlasten ten opzichte van landelijk gemiddelde	<95%	95-105%	>105%

Conclusie ratio weerstandsvermogen

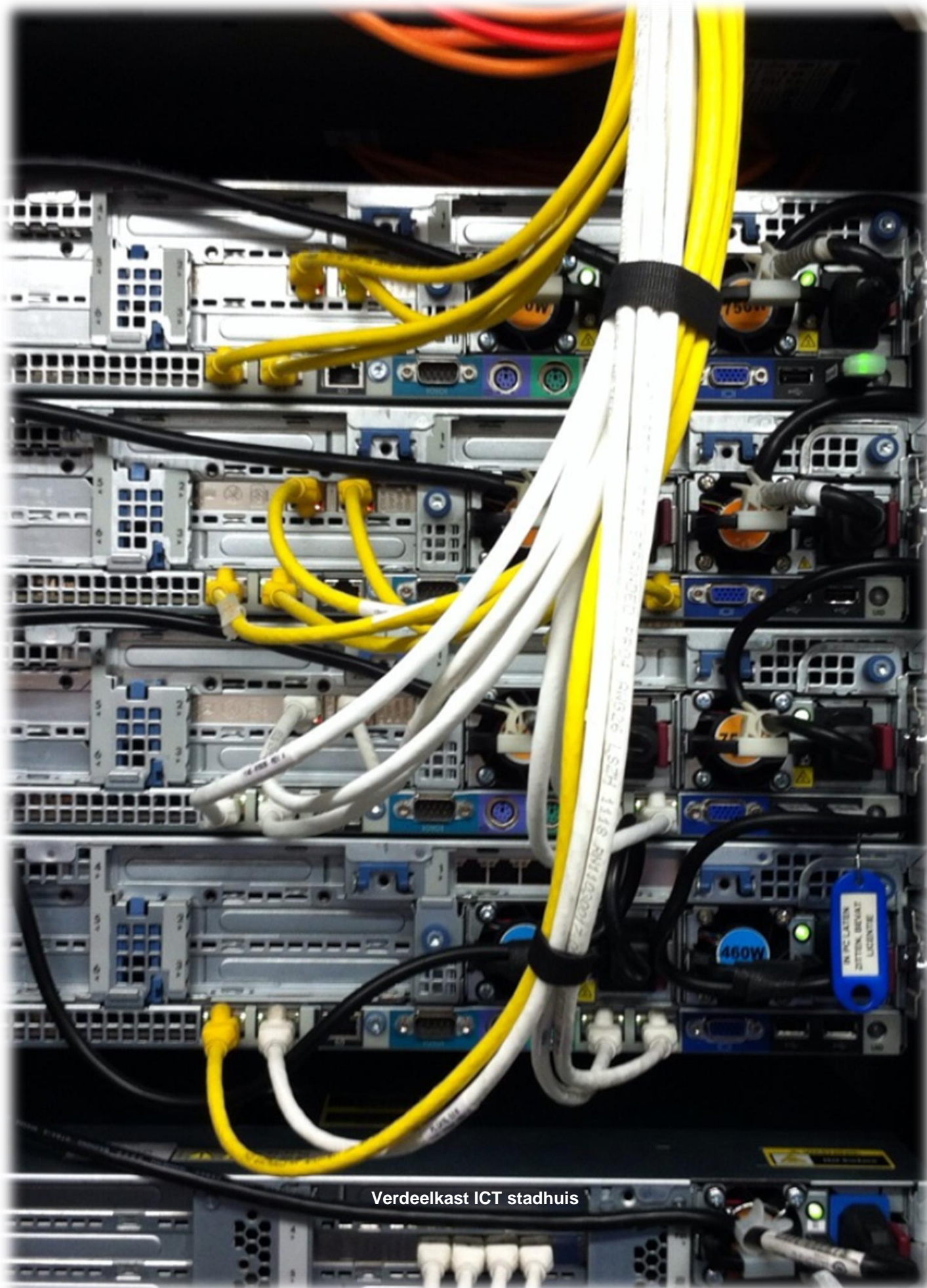
In onderstaand schema is het verloop van de ratio weergegeven

P&C product	Weerstandratio*
Programmabegroting 2019	2,27
Jaarrekening 2017	3,12
Programmabegroting 2018	2,82
Jaarrekening 2016	2,72
Programmabegroting 2017	2,44
Jaarrekening 2015	2,41
Programmabegroting 2016	1,75
jaarrekening 2014	1,69

De uitkomst uit de weerstandsratio correspondeert conform de tabel met de uitstekend. De weerstandsratio is lager ten opzichte van de jaarrekening 2017. Dit komt door het berekende risico van de grondexploitaties. Conform de nota weerstandsvermogen is het risicobedrag voor de grondexploitaties gelijk aan de hoogste boekwaarde binnen de looptijd van de grondexploitaties. Doordat er meer geïnvesteerd is in 2018, is de hoogste boekwaarde van de grondexploitatie Binnenduin hoger dan bij de jaarrekening 2017. Deze boekwaarde wordt meegenomen in de berekening van de weerstandsratio.

Zodra er meer opbrengsten binnen de grondexploitatie gerealiseerd worden heeft dit een positief effect hebben op de weerstandsratio.

De conclusie is dat de financiële positie van de gemeente Beverwijk op basis van de financiële kengetallen en de ratio van het weerstandsvermogen kan worden beoordeeld als ruim voldoende tot goed.

Verdeelkast ICT stadhuis

Bedrijfsvoering (2)

Het college zorgt voor een adequate bedrijfsvoering, dat wil zeggen goede sturing en beheersing van primaire en ondersteunende processen. Dit is een belangrijke voorwaarde om de werkzaamheden ook daadwerkelijk en volgens afspraak uit te voeren.

Bedrijfsvoering is geen doel op zich maar dient om doelstellingen te realiseren zoals die door het bestuur van gemeente Beverwijk zijn vastgesteld. Voor deze bedrijfsvoeringprocessen kan onderscheid gemaakt worden tussen uitvoering (primair proces) en ondersteuning (secundair proces). Uitgangspunten voor een goede bedrijfsvoering zijn doelmatigheid en doeltreffendheid.

In onderstaande tabel zijn de kosten voor bedrijfsvoering begroot. (product overhead)

Overhead uitgesplitst naar type lasten en baten (x €1.000)		Begroot 2019
1. Management	personeelslasten	2.204,3
	overige lasten	57,1
2. Financiën en control	personeelslasten	1.055,3
	overige lasten	620,4
3. P&O, juridische zaken en communicatie	personeelslasten	1.710,7
	overige lasten	686,9
4. ICT	personeelslasten	498,7
	overige lasten	1.185,3
5. Facilitair	personeelslasten	883,7
	overige lasten	438,9
6. Huisvesting	personeelslasten	-
	overige lasten	2.170,6
7. Doorbelasting overhead naar grexen		-131,1
Totaal lasten overhead		11.380,6
Totaal baten overhead		-21,5
Saldo overhead		11.359,1

Organisatieontwikkeling en communicatie

De organisatie ontwikkelt

- De samenleving blijft steeds in beweging. Het college is opdrachtgever voor het doorlichten van de organisatie in 2018 op toekomstbestendigheid en efficiënt en integraal werken.
- Met de uitkomst van het onderzoek kan het college, in samenwerking met de ambtelijke organisatie, verder richting bepalen. Dit mondt uit in een plan van aanpak dat de komende jaren uitgevoerd kan worden.
- De ontwikkeling van de organisatie loopt door, waarbij er onder andere verder wordt ingezet op programma- en projectsturing. Daarnaast wachten we de uitkomst van de doorlichting af voor verdere vormgeving van de organisatieontwikkeling.
- De medewerkers moeten in staat zijn mee te veranderen en zich te blijven ontwikkelen. Functies, gevraagde kennis en competenties veranderen. Ontwikkeling, inzetbaarheid en mobiliteit zijn drie aspecten die bijdragen aan duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Ze liggen in elkaars verlengde en kunnen niet los van elkaar gezien worden. Duurzame

inzetbaarheid door de reeds ingezette lijn van “investeren in medewerkers” blijft uitgangspunt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van strategisch personeelsmanagement (SPM).

- De arbeidsmarkt staat onder druk; de vraag is hoger dan het aantal beschikbare arbeidskrachten. Om deze redenen zet het college in op profilering van Beverwijk als (stage)werkgever.
- Integriteit en morele oordeelsvorming vragen blijvende aandacht. Zowel in de ambtelijke organisatie als in de raad en het college staat dit punt op de agenda.

Communicatie

Het communicatielandschap waarbinnen de gemeentelijke organisatie opereert is voortdurend aan verandering onderhevig. Daarom is omgevingsgericht werken voor alle werknemers van de gemeente een must. Omgevingsgericht werken is een visie; beleid kan en moet ‘communicatief’ tot stand komen. Het werk van beleidsmakers en beleidsuitvoerders bestaat voor een belangrijk deel uit communicatie. Het gaat om het opvangen van signalen uit de omgeving en het vertalen van die signalen in beleid en een communicatiestrategie. Open en heldere communicatie is de verantwoordelijkheid van alle ambtenaren: Beleidsmakers en -uitvoerders, projectleiders en -medewerkers, ambtenaren die zich bezighouden met de externe en interne dienstverlening, vergunningverleners en handhavers.

Het college zet in op het communicatiever maken van de organisatie en het beleid. Dat gebeurt door regelmatig trainingen in omgevingsgericht werken te verzorgen en door aandacht te besteden aan de invloed van het online landschap en social media. Ook college en management worden hierin getraind. We maken omgevingsanalyses om de buitenwereld naar binnen te halen. Deze analyses zijn beschikbaar voor de gehele organisatie. In 2019 wordt een communicatievisie opgeleverd die is opgesteld in samenspraak met de omgeving. Verder zet het college in op het borgen van omgevingsgericht werken in de organisatie en een trainingsprogramma waarin de nadruk ligt op het communiceren in helder taalgebruik.

Informatisering en automatisering

Raming kosten ICT ondersteuning bedrijfsvoering

Ramingen voor toekomstige investeringen in hardware en software nemen wij op in bedrijfsvoering investeringsplan (BIP). Het BIP maakt onderdeel uit van de begroting. Zoals in het informatiebeleid is aangegeven, kiest het college steeds vaker voor zogenaamde cloud oplossingen. In plaats van eigen hard- en software wordt vaak huur- of leaseovereenkomsten afgesloten met leveranciers. Het gevolg hiervan is dat er exploitatiekosten zijn in plaats van investeringskredieten en kapitaallasten. Het college geeft in 2019 aan in welk tempo dit gaat plaatsvinden en wat de financiële consequenties zijn.

Dienstverlening en informatie aan burgers en bedrijven

In het gemeentelijk informatiebeleid (INT-16-25078) is vastgelegd dat gemeente Beverwijk geen “koploper” wil zijn in het digitaal ondersteunen van de dienstverlening. We maken zoveel mogelijk gebruik van beproefde- en standaard oplossingen, dat maakt ons een “slimme volger”. De verwachting is dat in 2019 een landelijke standaard voor het online doorgeven van verhuizen en emigreren beschikbaar komt. Op dat moment aansluiten we aan op dit systeem. Dit geldt ook voor de online dienst aangifte overlijden.

Bestuurlijke informatie

Een landelijke standaard voor het ontsluiten van raadsinformatie is eveneens in ontwikkeling. In afwachting daarvan is de raadsinformatie vanaf medio 2000 tot 2013 als open data per kalenderjaar beschikbaar gesteld op de gemeentelijk website. De raadsinformatie vanaf 2013 wordt in de loop van 2018 en 2019 eveneens als open data beschikbaar gesteld.

Landelijke ontwikkeling

Op de site van [Digitale Agenda 2020](#) wordt van ruim 100 voor gemeenten van belang zijnde ondersteuningsmiddelen de informatie ontsloten en de status (van “in ontwikkeling” tot en met “in gebruik”) te zien. Als “slimme volger” maakt gemeente Beverwijk hiervan veel gebruik en is dit een belangrijke bron.

Regionale ontwikkeling

De regionale “Informatievisie IJmondgemeenten 2016-2020” en het [Informatiebeleid 2017-2020 IJmond gemeenten](#), vormt de basis voor verdere IJmondiale samenwerking op het terrein van de informatievoorziening en ICT.

Informatiebeveiliging

De verplichte zelfevaluatie volgens de landelijke [Eenduidige Normatiek Single Information Audit](#) (ENSIA) is het instrument waarmee het college jaarlijks verantwoording aflegt aan de raad. Het college heeft in het voorjaar van 2018 hierover voor het eerst verantwoording afgelegd in de jaarstukken 2017, in 2019 gaan we dit verder uitbreiden.

Privacy

De [Algemene Verordening Gegevensbescherming](#) (AVG) is in 2018 inwerking getreden. Het privacybeleid is door het college vastgesteld (C-18-04340) en vervolgens zijn het privacybeheer en -plan door de gemeentesecretaris vastgesteld (INT-18-42721/INT-18-43456).

In 2019 ligt de nadruk op het borgen van de privacymaatregelen in de gehele organisatie. Daarnaast geeft het college veel aandacht aan de bewustwording bij de medewerkers bij het gebruik van privacy gevoelige gegevens door regelmatige voorlichting en instructie. Ook de werkprocessen worden doorgelicht om het gebruik van persoonsgegevens zoveel mogelijk te beperken.

Financiën & Control

De P&C producten zijn instrumenten om richting te bepalen, bij te sturen en verantwoording af te dragen. Ze hebben tot doel om raad, college, management en medewerkers te ondersteunen bij het stellen van kaders (doelstellingen), te leveren prestaties en bedrijfsvoering. Deze producten worden opgesteld conform interne afspraken en wettelijke regelgeving.

In 2019 worden de volgende onderdelen van de cyclus door het college geleverd:

- Jaarstukken 2018;
- Voor- en najaarsnota 2019;
- Programmabegroting 2020.

De P&C producten worden in 2019 opgesteld met behulp van nieuwe software, hiermee wordt onder andere de toegankelijkheid verbeterd. Het eerste document dat op deze manier wordt opgeleverd zijn de jaarstukken 2018

Kaderstellende nota's

In 2019 vindt een actualisatie plaats voor de volgende nota's:

- Treasurystatuut;
- Nota reserves & voorzieningen;
- Kadernota risicomangement & weerstandsvermogen;
- inkoop en aanbestedingsbeleid.

[inhoudsopgave](#)